Balsfjord kommune
-for framtida

Handlingsplan - Sammen mot vold 2017-2021

(En handlingsplan mot vold i nære relasjoner)

INNHOLD

1 Innledning…….. 3
1.1 Formål med planen..... 3
1.2 Avgrensning og definisjon..... 3
2 Nasjonale og internasjonale føringer…….. 4
2.1 Nasjonale føringer……..... 4
2.2 Lovgivning…… 5
2.3 Internasjonale føringer……... 5
2.4 Aktuelle rapporter…….. 6
3 Beskrivelse……. 7
3.1 Vold og trusler mot barn og unge…….. 7
3.2 Vold og trusler mot eldre……... 7
3.3 Vold og trusler mot personer med funksjonsnedsettelse
eller funksjonshemming…….… 8
3.4 Vold og trusler mot mennesker med minoritetsbakgrunn……. 9
3.5 Vold og trusler mot ansatte……... 9
4 Etablerte tiltak i Balsfjord…….…… 10
4.1 Kommunale tiltak…….…... 10
4.2 Samarbeidende instanser…….…… 11
5 Satsingsområder…….…… 14
Satsingsområde 1 - Forebygging og synliggjøring…… 14
Satsingsområde 2 - Avdekking av vold i nære relasjoner……. 15
Satsingsområde 3 - Bistand og beskyttelse til voldsutsatte……...… 16
Satsingsområde 4 - Bistand til voldsutøver……...…… 17
Satsingsområde 5 - Samhandling og samordning…….. 18
Satsingsområde 6 - Kunnskap og kompetanse…….. 19
6 Kildehenvisning……...… 20

1 INNLEDNING

1.1 Formål med planen

Handlingsplanen skal styrke Balsfjord kommunes arbeid mot vold i nære relasjoner og bedre forholdene for voldsutsatte. Innbyggere i Balsfjord skal møte ansatte som har kompetanse om vold og overgrep slik at de kan avdekke vold tidligst mulig og sette inn nødvendige tiltak.

I 2013 ble kommunens første handlingsplan *sammen mot vold* vedtatt. Lovendringer, nye utviklingstrekk, ny kunnskap og nye tiltak for å bekjempe vold i nære relasjoner har ført til at det er behov for å utarbeide ny plan.

I Balsfjord kommune ønsker en at flere skal kunne være åpne om at de lever i en hverdag preget av vold slik at de kan få nødvendig hjelp. Større grad av åpenhet vil også kunne bidra til å redusere omfanget av vold i nære relasjoner. Dette fordi vold blir mindre skam- og skyldbelagt og voldsutøverer løper større risiko.

Arbeidet mot vold i nære relasjoner krever god kunnskap. Herunder om hvor utbredt volden er i samfunnet, hvem som rammes og overgrepenes konsekvenser. Balsfjord kommune utarbeider kommuneplanens samfunnsdel. I samfunnsdelen vil kommunens befolkningsutvikling, utfordringer og utviklingstrend synliggjøres.

For å lykkes i arbeidet mot vold i nære relasjoner vil vi ha oppmerksomhet på:

- **Forebygging og synliggjøring**
- **Avdekking av vold i nære relasjoner**
- **Bistand og beskyttelse til voldsutsatte**
- **Bistand til voldsutøver**
- **Samhandling og samordning**
- **Kunnskap og kompetanse**

1.2 Avgrensning og definisjon

Denne handlingsplanen mot vold i nære relasjoner omfatter barn, eldre, kvinner og menn som utsettes for, eller er utøvere av vold i nære relasjoner. Handlingsplanen omfatter vold uavhengig av etnisk bakgrunn og funksjonsevne.

Volden kan omfatte alt fra fysisk-, seksuell-, psykisk-, sosial-, økonomisk- og trusler om vold. Med sosial vold menes isolasjon eller begrensing av kontakter mens økonomisk vold er enhver form av kontroll av økonomiske ressurser.

I denne handlingsplanen defineres nære relasjoner som familie, husstandsmedlemmer, langvarige omsorgs- og pleierelasjoner og nære vennskapsbånd.

2 NASJONALE OG INTERNASJONALE FØRINGER

2.1 Nasjonale føringer

Vold i nære relasjoner har vært og er et viktig satsingsområde for regjeringen. Eksempler på tiltak iverksatt de siste 10 årene er *Krisesenterloven* som trådte i kraft i 2010, etablering av Barnehus, oppbygging av behandlingstilbud for voldsutøverer og voldsmåling.

Vold i nære relasjoner har et betydelig omfang og er et alvorlig samfunns- og folkehelseproblem. Det skaper utrygghet, kan medføre helseskade, tap av velferd og begrenser den enkeltes livsutfoldelse og mulighet for aktiv samfunnsdeltagelse (Justis- og beredskapsdepartementet 2013).

Følgende nasjonale styringsdokumenter er retningsgivende for Balsfjord kommunes arbeid med vold i nære relasjoner:

Handlingsplan mot vold i nære relasjoner 2014-2017. *Et liv uten vold*
Handlingsplanen følger opp Stortingsmelding nr. 15 og har konkrete tiltak på områdene forebygging, kunnskap, kompetanse, hjelpe- og behandlingstilbud, straffeforfølgning, samarbeid og samordning.

Strategi for bekjempelse av vold og seksuelle overgrep mot barn og ungdom(2014-2017) *Barndommen kommer ikke i reprise.*
Har som mål at alle barn skal oppleve gode og trygge oppvekstsvilkår. De skal føle seg trygge i sitt nærmiljø, i barnehagen og på skolen.

Handlingsplan mot vold tvangsekteskap, kjønnslemlestelse og alvorlig begrensninger av unges frihet 2013-2016
Hovedmålet i denne handlingsplanen er at arbeidet mot tvangsekteskap, kjønnslemlestelse og alvorlig begrensninger av unges frihet er en integrert del av alle berørte offentlige tjenester.

Handlingsplan mot voldtekt 2012-2014
Innsatsområdene i planen er forebygging, bistand og helsehjelp til ofrene, kvalitet i straffesaksbehandling i politi- og rettsapparatet, samarbeid og samordning, samt kunnskap og kompetanse

2.2 Lovgivning

Det er flere lovverk som er gjeldende for vold i nære relasjoner. Nedenfor presenteres sentral lovgivning.

- **Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester:**
- **Straffeloven**
- **Pasient- og brukerrettighetsloven**
- **Folkehelseloven**
- **Lov om sosiale tjenester i Arbeids- og velferdsforvaltningen**
- **Krisesenterloven**
- **Barnevernloven**
- **Opplæringsloven**
- **Barnehageloven**
- **Plan- og bygningsloven**

Alle kommunale instanser og tjenester som er tillagt ansvar og oppgaver etter ovennevnte lover skal bidra aktivt i arbeidet mot vold i nære relasjoner.

2.3 Internasjonale føringer

Norge har sluttet seg til en rekke internasjonale avtaler som forplikter staten til å beskytte egne borgere mot vold, overgrep og annen inhuman behandling. Den europeiske menneskerettighetskonvensjonen fra 1950, FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter fra 1966, FNs konvensjon om økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter fra 1966 og FNs kvinnediskrimineringskonvensjon fra 1979 er alle inkorporert i norsk lovgivning gjennom menneskerettighetsloven og gjelder som norsk lov. Tilsvarende gjelder for FNs konvensjon om barns rettigheter, som ble inkorporert i menneskerettighetsloven i 2003. Ved motstrid går konvensjonene som er inkorporert i menneskerettighetslovgivningen foran andre bestemmelser.

2.4 Aktuelle rapporter

Kunnskap og kompetanse om vold i nære relasjoner herunder kunnskap om voldens omfang, årsaker, og konsekvenser er en viktig forutsetning for å kunne iverksette forebyggende tiltak, avdekke volden, gi god bistand og beskyttelse til voldsutsatte og gi voldsutøver nødvendig hjelp. Nedenfor finnes forskningsrapporter og artikkelsamlinger som er relevante for arbeidet mot vold i nære relasjoner:

NKVTS Overgrep mot eldre i Norge – erfaringer og løsningsstrategier

NKVTS Behandlingstilbudet voksne som utøver vold

NKVTS Kommunale helse- og omsorgstjenesters arbeid mot vold i nære relasjoner

NKVTS Radikalisering og psykisk helse – en kunnskapsoppsummering

NKVTS Vold og voldtekt i Norge. En nasjonal forekomststudie av vold i et livsløpsperspektiv

NKVTS Etniske minoritetsbarn som opplever vold i familien

NKVTS Mellom frihet og beskyttelse? Vold og seksuelle overgrep mot med psykisk utviklingshemming

NKVTS *Om du tør spørre, tør folk å svare* Hjelpeapparatets og politiets erfaringer med vold i nære relasjoner i samiske samfunn

IMDi Ikke bare tvangsekteskap. En artikkelsamling

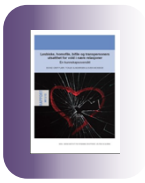

NOVA Lesbiske, homofile, bifile og transepersoners utsatthet for vold i nære relasjoner. En kunnskapsoversikt

NKVTS En uke med vold 2012. Justisdepartementets voldsmåling

3 BESKRIVELSE

3.1 Vold og trusler mot barn og unge

Skal du oppdage barnemishandling i en travel arbeidshverdag må du først og fremst ha et blikk for symptombildet og våge å tenke at barnet kan være utsatt for mishandling, omsorgssvikt eller overgrep. Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress (NKVTS) nettbaserte Håndbok for helse- og omsorgspersonell ved mistanke om barnemishandling er et nyttig hjelpemiddel.

For barnets utviklingsmuligheter er tidsfaktoren viktig: jo tidligere barnet får hjelp, desto bedre er barnets framtidsutsikter.

NOVAs rapport om "Vold og overgrep mot barn og unge" viser at 2 % rapporterte at de har opplevd å bli slått av en voksen i familien, med vilje, mer enn 10 ganger. 5 % har opplevd dette 2 - 4 ganger. Sammenlignbart ville dette for Balsfjord vært ca 26 barn og unge som blitt slått av en voksenperson i familien mer enn 10 ganger, mens ca 65 barn og unge i kommunen har opplevd det samme 2 - 4 ganger. 13 % var under 5 år første gang de ble utsatt for vold. Ca 1 % av barn og unge blir utsatt for seksuelle krenkelser fra et nært familiemedlem. 17 prosent av ungdommene med minoritetsbakgrunn fra ikke-vestlige land sier de har blitt utsatt for grov vold, mot 4 prosent for etnisk norske ungdommer. Også ungdommer fra vestlige land utsettes for grov vold tre ganger oftere enn etniske norske barn (Mossige og Stefansen 2007). Kulturelle ulikheter er viktig å ha med seg med tanke på at kommunen har bosatt flyktninger.

3.2 Vold og trusler mot eldre

Vold og overgrep mot eldre er et underkommunisert samfunnsproblem. Det er en av de mest skjulte og vanskelig tilgjengelige formene for vold. Volden skjer i eget hjem, hos slektninger, på sykehus og institusjoner. Temaet er skambelagt fordi overgriperen som regel er en person den eldre kjenner og har tillit til. Verdens helseorganisasjon, WHO, slår fast at 4–6 % eldre over 65 år daglig utsettes for vold og overgrep. Mange føler skyld og skam for det de utsettes for. En annen grunn er at de ser på det som en privatsak og et familieanliggende som de ikke ønsker å snakke med andre om. Er overgriperen ens eget barn eller barnebarn kan det være

ekstra vanskelig å be om hjelp til å beskytte seg. Mange utsatte ønsker også at den som utøver volden skal få hjelp. Andre kan være redde for at konsekvensen av å melde fra kan være at de blir isolerte eller at volden og overgrepene blir verre (dinutvei.no).

De som omgås eldre må kjenne til symptomer som kan vekke mistanke om at det foregår vold. Som et av tiltakene i denne planen skal det utvikles gode rutiner i institusjoner og i hjemmetjenesten, og ansatte skal delta i felles opplæring og e-læring.

3.3 Vold og trusler mot personer med funksjonsnedsettelse eller funksjonshemming

Den volden mennesker med fysisk- og psykisk utviklingshemming utsettes for, rammer dem der hvor de skulle følt seg trygge, og utøves av mennesker som står dem nære. Mange mennesker med fysisk- og psykisk utviklingshemming har en annen sosial og økonomisk posisjon i samfunnet enn den øvrige befolkning. Ofte er de avhengig av andre, kan ha utfordrende atferd, og mange har psykiske vansker. Å ha et barn med fysisk- og psykisk utviklingshemming kan oppleves som særlig belastende, både følelsesmessig og sosioøkonomisk. Enkelte forskere og praktikere hevder at mange mennesker med fysisk- og psykisk utviklingshemming har et så sterkt ønske om å være som andre, at de kan finne seg i å bli behandlet dårlig, framfor å ikke være en del av relasjonen. De er også ofte opplært til å respektere andres meninger og handlinger uten kritisk refleksjon.

Dette er blant faktorene som kan øke risikoen for å bli utsatt for vold fra kjente eller støttepersoner utenfor familien. Mennesker med alvorlig og svært alvorlig grad av psykisk utviklingshemming, vil også i liten grad være i stand til å kommunisere verbalt hva de utsettes for, og overgrepene kan forbi skjult.

Bevisførselen i saker om vold i nære relasjoner er generelt vanskelig, og det går ofte lang tid fra overgrep til anmeldelse. Kravene til bevis kan utgjøre et enda større problem enn for den øvrige befolkningen. Den utsatte kan ha vanskelig for å kommunisere verbalt på en måte som fyller kravene rettsaktørene har i en straffesak, noe som i seg selv utgjør en risiko for avvisning av saken. Denne risikoen vil øke i takt med svakhet av språk og kognitive ferdigheter (napha.no).

3.4 Vold og trusler mot mennesker med minoritetsbakgrunn

Bosetting av flyktninger, familiegjenforeninger og arbeidsinnvandring gir en voksende andel personer med minoritetsbakgrunn i Balsfjord. Personer med innvandrer bakgrunn har statistisk sett flere og mer omfattende utfordringer enn etnisk norske. Tilknytningen til arbeidslivet er ikke lik sterk, mange har begrensede norskkunnskaper og de har flere barn enn etnisk norske iflg. Rapport nr 1/2014 fra Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress.

Iflg veilederen «Arbeid med voldsutsatte kvinner» fra Nasjonalt kunnskapssenter (2008) regnes kvinner med minoritetsbakgrunn som en – av flere – særlig sårbare grupper når det gjelder vold og overgrep. Dette har bakgrunn i livsvilkår som er særegne for kvinner med bakgrunn fra land utenfor EU og Nord-Amerika. Det dreier seg om verdisystemer hvor familiefellesskapet spiller en sentral rolle (familieorientering), posisjonen som minoritet i samfunnet og dårligere levekår når det gjelder arbeid, økonomi, utdanning og bolig. Disse særlige livsvilkårene spiller inn på hvordan vold rammer kvinner med minoritets bakgrunn. Det er også forhold som har betydning for hvilken bistand kvinner som utsettes for vold og overgrep har behov for.

3.5 Vold og trusler mot ansatte

Som ansatt i Balsfjord kommune utvikles det relasjon i arbeidet med tjenestemottakere. Enkelte faggrupper er mer utsatt for trusler og vold i arbeidssituasjonen. Dette omfatter flere tjenester eksempelvis psykisk helse, rus, tilrettelagte botiltak, barnevern, legetjenesten, NAV, hjemmetjenesten og institusjoner. Kommunen har over år hatt satsing på kompetanseøkning i terapeutisk mestring av vold og trusler.

4 ETABLERTE TILTAK I BALSFJORD KOMMUNE

4.1 Kommunale tiltak

Tverrfaglig ressursgruppe

Gir råd og veiledning til fagpersoner hvor det er konkrete bekymringer om vold i nære relasjoner og/eller seksuelle overgrep mot barn og unge. Gruppen distribuerer informasjonsbrosjyre om "Tverrfaglig ressursgruppe – seksuelle overgrep / vold i nære relasjoner". Brosjyren inneholder opplysninger om hvilke tjenester man kan få hjelp. Brosjyren skal finnes lett tilgjengelig i skoler, barnehager, offentlige kontorer og kommunens nettside. Tverrfaglig ressursgruppe ifht vold i nære relasjoner / seksuelle overgrep gjennomfører jevnlig en informasjonsrunde på kommunens skoler, barnehager, legetjenesten og tannhelsetjenesten for å informere om gruppens formål. Saker kan drøftes anonymt

Tidlig inn

Helsesøster og jordmor har gjennomført opplæringsprogrammet Tidlig inn. Tjenesten gjennomfører kartlegging av og samtale om vold i nære relasjoner.

Kriseperm om seksuelle overgrep

Barnehagene og skolene har utarbeidet kriseperm om seksuelle overgrep/vold.
Her finner ansatte prosedyrer til det enkelte tema.

Opplæring av ansatte

Balsfjord kommune tilbyr årlig kurs ift trusler og vold på arbeidsplassen. Kurset er knyttet til opplæring i forebygging, håndtering og oppfølging av episoder med trusler og vold i klient, bruker eller pasient arbeid.

Fastlege

Fastlegen har kompetanse på vold i nære relasjoner og har god oversikt over hvilke tiltak som fins, både i kommunen og samarbeidende instanser. Fastlege kan henvise videre til eksterne tiltak.

Barnevernstjeneste

Barneverntjenesten kan kontaktes for anonyme drøftinger i alle typer bekymringer, herunder bekymring for om et barn utsettes for vold. Offentlige ansatte har meldeplikt dersom det er mistanke om vold.

BTI – Bedre tverrfaglig innsats

Bedre Tverrfaglig Innsats (BTI) er et prosjekt for å bli bedre til å ivareta barn, unge og deres foreldre. En elektronisk stafettlogg, ulike verktøy og veiledninger skal bidra til en tidligere innsats.

Politirådet og arbeidsutvalget for politirådet

Politirådet er et formalisert samarbeid mellom øverste ledelse i kommune og lokalt politi. Rådet skal være et strategisk organ for det lokale kriminalitetsforebyggende arbeidet, og sikre utveksling av kunnskap og erfaring mellom politi og kommune (politiet.no). I politirådet sitter ordførere og rådmenn fra Balsfjord, Målselv og Bardu samt lensmann. SLT-koordiantor er sekretær for politirådet. Balsfjord har arbeidsutvalg for politiråd hvor representant fra helsesøster, barnevern, skole, psykisk helse , rus, videregående skole, NAV og SLT-koordinator møtes annen hver måned.

SLT- koordinator

Er et samarbeid mellom Balsfjord, Målselv og Bardu. Stillingen innehas av politi. SLT-koordinatoren skal sørge for at kommunenes forebyggende ressurser blir samordnet mest mulig effektivt. Det handler om å legge til rette for et nært og godt samarbeid mellom de ulike instanser og profesjoner som er involvert i det lokale kriminalitetsforebyggende arbeidet (politiet.no).

4.2 Samarbeidende instanser

Krisesenteret for Tromsø og omegn

Kontakttelefon: **776 11 060**.

Krisesenteret for Tromsø og omegn er et lavterskeltilbud for personer som er utsatt for vold i nære relasjoner og som trenger beskyttelse eller veiledning. Er tilgjengelig 24 timer i døgnet

året rundt. Tilbyr et trygt og midlertidig bosted, gir råd og veiledning for kvinner og menn som opplever fysisk, psykisk, seksuell og materiell vold i nære relasjoner.

Politi

Politiets oppgave er å forebygge, beskytte, etterforske og iretteføre saker som omhandler vold i nære relasjoner. Politiet kan bidra med beskyttelsestiltak for voldsutsatte: Mobil voldsalarm, besøksforbud, kontaktforbud ved dom, omvendt voldsalarm ved dom, adressesperre, kode 6 og 7, samt bistå ved relokaliseringer. Politiet har mulighet til å iretteføre saker ved offentlig påtale. Dette betyr at saker som politiet arbeider med, blir etterforsket uavhengig av anmeldelse fra den fornærmede part.

Barnehuset i Tromsø

Er et tverretatlig mottak i helseregion Nord for barn, ungdom og psykisk utviklingshemmede som har vært utsatt for vold, overgrep eller vært vitne til vold i familien. De gjennomfører tilrettelagte avhør og medisinsk undersøkelse i barnevennlige omgivelser. I tillegg har de et eget konsultasjonsteam som kan gi råd og veiledning til andre fagmiljøer i saker som omhandler mistanke om eller faktiske seksuelle overgrep mot barn og unge, vold i familien eller omsorgssvikt.

Bufetat – Familivernkontor og fagteam

Familievernkontoret tilbyr gratis parterapi, familieterapi og mekling ved samlivsbrudd. Fagteamet er tverrfaglig sammensatt og skal blant annet bistå kommunene faglig i vanskelige barnevernssaker, og de arbeider også med inntak til statlige og private barneverntiltak.

RVTS – Ressurssenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging

Har kompetanse på områdene vold og seksuelle overgrep, flyktningehelse og tvungen migrasjon, og selvmordsforebygging. RVTS er et tilbud til fagpersoner og virksomheter om undervisning, veiledning, konsultasjon og nettverksarbeid på tvers av etater og forvaltningsnivåer.

Vern for eldre – Nasjonal kontakttelefon

Nasjonal gratis kontakttelefon: **800 30 196**

Er et tiltak fra regjeringen på bakgrunn av mistanken om store mørketall i forhold til mot eldre. Alle over 62 år kan ringe og få råd, veiledning og hjelp dersom de er utsatt for, eller står i fare for å bli utsatt for vold eller overgrep. Også andre som mistenker eller vet om overgrep som begås mot eldre kan ringe. Du kan være anonym.

Alarmtelefon for barn og unge

Gratis telefon **116 111**, SMS **417 16 111**, E-post: alarm@116111.no

Den er åpen når barnevernskontorene er stengt: fra 15.00-08.00 på hverdager, og hele døgnet i helgene. Alle telefoner blir besvart av voksne med lang erfaring i å hjelpe barn. Voksne som er bekymret for barn eller unge kan også ringe.

Røde Kors telefonen for tvangsekteskap og kjønnslemlestelse

Gratis telefon: **815 55 201.** Gir informasjon og veiledning om hvordan forholde seg til situasjoner der tvangsekteskap, kjønnslemlestelse og æresrelatert vold forekommer.

Dinutvei.no

Nettportalen **dinutvei.no** er en nasjonal veiviser til hjelpetilbud, informasjon og kunnskap om vold i nære relasjoner, voldtekt og andre seksuelle overgrep. Her finnes også en spørsmål-svartjeneste hvor den som stiller spørsmål er anonym. Det er lagt til rette for at besøk i portalen ikke kan spores. Portalens målgrupper er både utsatte, utøvere og berørte. Fagpersoner, beslutningstakere og organisasjoner skal også kunne finne informasjon og hente kunnskap i portalen.

SMISO – støttesenter mot incest og seksuelle overgrep

SMISO gir støtte til utsatte og pårørende med å bearbeide overgrep og seinvirkninger. De arbeider etter "hjelp til selvhjelps" prinsippet.

SMISO driver med forebyggende arbeid, bl.a. gjennom undervisningsopplegg som er tilpasset 6. klasse. Sentret skal også være med på uke sex på ungdomsskolen.

5 SATSINGSOMRÅDER

- **Forebygging og synliggjøring**
- **Avdekking av vold i nære relasjoner**
- **Bistand og beskyttelse til voldsutsatte**
- **Bistand til voldsutøver**
- **Samhandling og samordning**
- **Kunnskap og kompetanse**

Satsingsområde 1 – Forebygging og synliggjøring

Bakgrunn: Opplysning og tiltak som synliggjør volden. Oversikt over eksisterende tilbud i Balsfjord kommune kan ha en bevisstgjørende og forebyggende effekt.

Utfordring: Forskning viser at forebygging av vold i nære relasjoner er et lite prioritert område.

Mål: Forhindre at innbyggere utsettes for vold i nære relasjoner og synliggjøre voldens alvorlige konsekvenser.

Eksisterende tiltak:

- «Balsfjordskolens plan for arbeid med elevens psykososiale miljø».Herunder Lokale trivselsundersøkelser for de ulike klassetrinn. Samt elevsamtaler/utviklingssamtaler. (behandles i kst sept. 2017)

- Ansatte som arbeider med barn og unge skal identifisere flere barn som har vært utsatte for, eller vært vitne til vold
- Ambulant oppsøkende tjenestetilbud til mennesker med rus/ psykisk helse problemer

Foreslåtte tiltak:

- Forebyggende hjemmebesøk hos eldre med hensikt å avdekke vold i nære relasjoner
- Oppdatere Balsfjord kommunes internettside med oversikt over kontaktinformasjon for eksisterende nettverk, ressursgrupper og samarbeidende instanser
- International Child Development Program - ICDP opplæring for ansatte
- Årlig temadag på voksenopplæringa om vold i nære relasjoner
- Utarbeide ei informasjonsbrosjyre om eksisterende tiltak

Satsingsområde 2 – Avdekking av vold i nære relasjoner

Bakgrunn: Vold i nære relasjoner er et tabubelagt tema. Vold i nære relasjoner utøves ofte i det skjulte og personene som berøres har gjensidige forpliktelser og er ofte i et avhengighetsforhold. De utsatte for vold opplever ofte skam og skyldfølelse og en del voldsutsatte ønsker ikke innblanding i det som de anser som private forhold.

Utfordring: Balsfjord kommune har gjennom flere år arbeidet med avdekking av vold i nære relasjoner hvor barn er involvert. Dette har ført til at den formelle kompetansen er relativt høy blant ansatte som arbeider med barn. Utfordringen i Balsfjord er at det ikke har vært fokus på andre grupper som utsettes for vold i nære relasjoner. Dermed er kunnskapen blant ansatte som arbeider med andre grupper relativ lav. Sakene, uavhengig av alder, er omfattende og kompliserte og volden kan ha mange symptomer og uttrykksformer.

Mål: De som er utsatt for vold i nære relasjoner skal oppleve at de trygt kan be om hjelp til å få et liv uten vold.

Eksisterende tiltak:

- Ansatte i kommunen skal ha økt oppmerksomhet og kompetanse. Ved mistanke skal det spørre om det er vold i nære relasjoner

- Gjøre bedre kjent de ansattes plikt til å melde til barnevernet ved mistanke om vold
- Boligtjenesten for mennesker med nedsatt funksjonsevne gjennomfører årlig temadager om tvang og makt, med ekstra fokus på makt
- Nyansatte skal kjenne til rutiner og retningslinjer om vold i nære relasjoner

Foreslåtte tiltak:

- Gjennomføre årlig temadag med fokus på vold i nære relasjoner
- Melde bekymring om vold til oppnevnte kontaktpersoner
- Utarbeide prosedyre hva ansatte skal gjøre dersom de blir kjent med vold i nære relasjoner

Satsingsområde 3 – Bistand og beskyttelse til voldsutsatte

Bakgrunn: Vold i nære relasjoner har ulike helsemessige, sosiale, og økonomiske konsekvenser for den utsatte. Tilbudet om bistand og beskyttelse til voldsutsatte må være differensiert og tilpasset den enkeltes behov.

Utfordring: Balsfjord har ikke eksisterende behandlingstilbud i kommunal regi. Det mangler et strukturert tilbud til voldsutsatte i Balsfjord.

Mål: Voldsutsatte skal få bistand og beskyttelse som er tilpasset deres behov. Barn skal vies særskilt oppmerksomhet.

Eksisterende tiltak:

- Ansatte som har kontakt med familier som lever med vold skal informere dem om voldens alvorlige skadevirkninger for barn
- Sørge for at ansatte i større grad benytter muligheten til å drøfte saker anonymt med politiet eller barneverntjenesten
- Oppfølging og debrifing gjennom psykososialt kriseteam ved vold i nære relasjoner

Foreslåtte tiltak:

- Sørge for at Balsfjord kommune gir et tilbud til alle voldsutsatte
- Etablere samarbeid med Alternativ til vold
- Voldsutsatte med behov for langvarige og koordinerte tjenester skal få tilbud om Individuell plan
- Gjøre innbygger bedre kjent med deres mulighet til å drøfte saker anonymt med kommunens tjenester
- Sørge for at alle ansatte er kjent med sin plikt til å melde og avverge kriminelle handlinger herunder vold

Satsingsområde 4 – Bistand til voldsutøverer

Bakgrunn: God hjelp til voldsutøver samt tilbud om behandling er nødvendig i et forebyggende perspektiv. Voldsutøverer har behov for et individuell tilpasset behandlingstilbud, enten i form av individuelle samtaler og/eller gruppebaserte kurs.

Utfordring: Rekruttering av voldsutøver til eksisterende tilbud er til tider vanskelig, dette skyldes flere årsaker, blant annet at mange ikke identifiserer seg som voldsutøver. En annen utfordring er at tilbudet til voldsutøver ikke er godt nok kjent blant ansatte. I tillegg er det stor forekomst av psykisk sykdom og/eller rusmisbruk blant voldsutøver, noe som vanskeliggjør behandlingen.

Mål: Bidra til at voldsutøverer får behandling og hjelp til å mestre sine liv uten å ty til vold.

Eksisterende tiltak:

- Anbefale og henvise voldsutøverer til Familievernkontoret
- Anbefale voldsutøverer å ta kontakt med Konfliktrådet
- Henvises til sinnemestringskurs
- Henvise til voksenpsykiatrisk Poliklinikk, BUP, RVTS og PPT
- Ansatte som utøver vold skal anmeldes

Foreslåtte tiltak:

- Etablere samarbeid med Alternativ til Vold
- Sikre at ansatte kjenner til hvilke hjelpeinstanser de skal kontakte
- I samarbeid med politi/fagtjenester sikre at voldsutøver gis forsvarlig oppfølging

Satsingsområde 5 – Samhandling og samordning

Bakgrunn: Utsatte for vold i nære relasjoner har ofte behov for hjelp fra flere tjenester over lengre tid, for eksempel helse- og omsorgstjenesten, arbeids- og velferdstjenesten, krisesenteret, politiet, juridisk bistand, osv.

Utfordring: Profesjonalisering og spesialisering av velferdsstatens tjenester har gitt høyere kvalitet på tjenestene, men har samtidig medvirket til at tjenesteapparatet kan framstå som fragmentert og lite samordnet.

Mål: Utsatte for vold i nære relasjoner skal møte et kompetent og samordnet hjelpeapparat som tilbyr tilpasset hjelp og bistand.

Eksisterende tiltak:

- Fortsette deltakelse i etablert ressursgruppe mot vold i nære relasjoner
- Bedre tverrfaglig innsats – BTI
- Igangsette ansvarsgruppemøter der dette er hensiktsmessig

Foreslåtte tiltak:

- Innføre strategimøter i saker der flere instanser er involvert samt evalueringsmøter
- Utarbeide aktivitetsplan i skolene

Satsingsområde 6 – Kunnskap og kompetanse

Bakgrunn: St. Meld. 15 viser til at økt kunnskap i hjelpeapparat om hvilke situasjoner og samfunnsmessige posisjoner som kan øke sårbarheten, samt konsekvenser for den voldsutsatte, vil kunne bidra til økt avdekking og bedre bistand.

Utfordring: Utfordringen framover vil være å vedlikeholde, utvikle kompetansen og styrke evnen til å avdekke vold i nære relasjoner.

Mål: Ansatte og frivillige organisasjoner i Balsfjord kommune skal ha tilgang til gode kompetansehevende tiltak

Eksisterende tiltak:

- Ansatte i barnehagen gjennomfører nettkurs om vold og seksuelle overgrep
- Sikre kunnskapsoverføring og informasjonsutveksling ved lov- og forskriftsendringer
- Styrke ansatte formelle og praktiske kompetanse om vold i nære relasjoner
- Gjennomfører årlig kurs om terapeutisk mestring ifht vold og trusler

Foreslåtte tiltak:

- Identifisering og håndtering av voldssaker skal bli en del av nyansattes opplæring i aktuelle virksomheter
- Utvikle verktøy for håndtering av voldssaker, sørge for at alle ansatte er kjent med verktøyet
- Ansatte skal gjennomføre nettbaserte kurs om vold i nære relasjoner gjeldende eldre, flyktninger, skole
- Avholde fagdager med tema vold i samarbeid med politiet og andre aktuelle instanser, invitere frivillige
- Koordinerende enhet sikrer at arbeidsleder for BPA (brukerstyrt personlig assistent) får kunnskap og kompetanse på vold og trusler
- Økt kompetansen på og håndtering av vold og trusler via sosiale media

6 KILDEHENVISNING

Justis- og beredskapsdepartementet (2013): *Handlingsplan mot vold i nære relasjoner 2014-2017*

Mossige, Svein og Stefansen, Kari (2007): *Vold og overgrep mot barn og unge*

NKVTS (2008): *Arbeid med voldsutsatte kvinner*

NOVA (2016): *Vold og overgrep mot barn og unge - Omfang og utviklingstrekk 2007-2015*

www.dinutvei.no
www.lovdata.no
www.napha.no
www.politiet.no
www.smiso.no
www.who.int